

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRISITAIKYMO PRIE KLIMATO KAITOS
ĮSTATYMAS

2026 m. d. Nr.
Vilnius

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos politikos formavimo ir įgyvendinimo, informacijos, reikalingos prisitaikyti prie klimato kaitos, rinkimo, rengimo ir teikimo teisinius pagrindus, institucijų kompetenciją, reikalingą prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos politikai formuoti ir įgyvendinti, reglamentuoja sisteminę ir nuoseklų su klimato kaita susijusios rizikos valdymą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Hidrologinė veikla** – hidrologiniai stebėjimai ir matavimai, jų analizė ir duomenų patikimumo vertinimas, hidrologinių duomenų kaupimas ir saugojimas, hidrologinių prognozių sudarymas, hidrologinių duomenų ir (ar) informacijos skelbimas.

2. **Hidrologiniai duomenys** – duomenys, surinkti atliekant hidrologinius matavimus, stebėjimus paviršiniuose vandens telkiniuose.

3. **Hidrologinis įrenginys** – priemonė hidrologiniams matavimams atlikti ir jų duomenims perduoti.

4. **Katastrofinis hidrologinis ar meteorologinis reiškiny** – reiškinys, pasiekęs ar viršijęs nustatytą katastrofinio hidrologinio ar meteorologinio reiškinio rodiklio reikšmę.

5. **Klimatas** – daugiametės orų sąlygos ir jų pokyčiai, būdingi tam tikrai vietai, vertinami remiantis meteorologiniais ir hidrologiniais duomenimis.

6. **Klimatologinė veikla** – dabarties ir ateities klimato vertinimas, klimato ir klimato kaitos prognozių sudarymas, klimatologinių duomenų ir (ar) informacijos skelbimas.

7. **Meteorologinė veikla** – meteorologiniai stebėjimai ir matavimai, jų analizė ir duomenų patikimumo vertinimas, meteorologinių duomenų kaupimas ir saugojimas, meteorologinių prognozių sudarymas, meteorologinių duomenų ir (ar) informacijos skelbimas.

8. **Meteorologiniai duomenys** – duomenys, surinkti atliekant meteorologinius matavimus, stebėjimus ore ir žemės paviršiuje.

9. **Meteorologinis įrenginys** – priemonė meteorologiniams matavimams atlikti ir jų duomenims perduoti.

10. **Nacionalinis hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų tinklas** – Lietuvos Respublikoje esančios vandens matavimo stotys, meteorologijos stotys, meteorologiniai radarai, hidrologiniai įrenginiai ir meteorologiniai įrenginiai, kurių duomenys naudojami valstybės reikmėms.

11. **Pavojingas hidrologinis ar meteorologinis reiškiny**s – reiškinys, pasiekęs ar viršijęs nustatytą pavojingo hidrologinio ar meteorologinio reiškinio rodiklio reikšmę.

12. **Prisitaikymas prie klimato kaitos** – žmogaus ir gamtinių sistemų prisitaikymas prie esamo ar prognozuojamo klimato ir jo poveikio.

13. **Prisitaikymo prie klimato kaitos veikla** – atsižvelgiant į dabarties ir ateities klimatą, planuojami ir įgyvendinami veiksmai, kuriais mažinamas žalingas klimato kaitos poveikis ir žmogaus ar gamtinių sistemų pažeidžiamumas dėl jos, didinamas atsparumas klimato kaitai arba pasinaudojama jos teikiamomis galimybėmis.

14. **Specializuotos hidrologijos, meteorologijos ir klimatologijos paslaugos** – pagal individualų pareiškėjo prašymą jame nurodyta apimtimi, dažnumu, laiku ir forma Vyriausybės įgaliotos institucijos disponuojamų hidrologinių, meteorologinių ir klimatologinių duomenų ir (ar) informacijos teikimas ir (ar) hidrologinės, meteorologinės ar klimatologinės veiklos veiksmų atlikimas.

15. **Stichinis hidrologinis ar meteorologinis reiškinys** – reiškinys, pasiekęs ar viršijęs nustatytą stichinio hidrologinio ar meteorologinio reiškinio rodiklio reikšmę.

16. **Su klimato kaita susijusi rizika** – tikimybė, kad su klimato kaita susiję pavojai arba nepakankamas prisitaikymas prie jų gali sukelti neigiamų padarinių įvairiuose sektoriuose.

17. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatyme, Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos atitikties vertinimo įstatyme, Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme, Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos metrologijos įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS

PRISITAIKYMO PRIE KLIMATO KAITOS VEIKLOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

3 straipsnis. Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos tikslai

Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos tikslai yra:

1) sumažinti esamą ir numatyti galimą šalies ekonomikos, aplinkos, visuomenės sveikatos ir kitų sektorių pažeidžiamumą, su klimato kaita susijusią riziką ir žalą, sustiprinti gebėjimą prisitaikyti prie klimato kaitos padarinių, išlaikyti ir stiprinti atsparumą klimato kaitai ir pasinaudoti jos teikiamomis galimybėmis;

2) siekiant spartinti prisitaikymą prie klimato kaitos, suteikti daugiau žinių valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, visuomenei apie klimato kaitą ir jos keliamą riziką, gerinti informacijos kokybę ir prieinamumą;

3) nuolat stebėti ir teikti patikimus hidrologinius ir meteorologinius duomenis, reikalingus nacionalinėms reikmėms ir valstybės tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti mažinant neigiamą klimato kaitos poveikį aplinkai ir žmogui.

4 straipsnis. Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos uždaviniai

Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos uždaviniai yra:

- 1) vertinti klimatą ir jo kaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje;
- 2) rinkti ir vertinti informaciją apie klimato kaitos poveikį, sukeltą žalą ir nuostolių dydį, plėsti žinias ir supratimą apie įvairius su klimato kaita susijusios rizikos valdymo metodus;
- 3) teikti klimato kaitos prognozes, reikalingas prisitaikyti prie klimato kaitos, užtikrinant darnų vystymąsi priimančiam teritorijų planavimo, socialinės ir ekonominės raidos sprendimus;
- 4) rengti prisitaikymo prie klimato kaitos planus ir įgyvendinti priemones, didinančias atsparumą klimato kaitai;
- 5) vykdyti prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių stebėseną, vertinti prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių efektyvumą ir užtikrinti mokymąsi iš patirties;
- 6) stebėti Lietuvos Respublikos teritorijos paviršiniuose vandens telkiniuose vykstančius hidrologinius procesus, atmosferoje ir (ar) žemės paviršiuje vykstančius meteorologinius procesus, užtikrinti stebėjimų tęstinumą ir homogeniškumą;
- 7) rengti ir teikti perspėjimus apie pavojingus, stichinius, katastrofinius hidrologinius ir meteorologinius reiškinius, kurių rodiklius tvirtina aplinkos ministras, galimą jų poveikį;
- 8) prisitaikymo prie klimato kaitos veiklą vykdyti remiantis lyčių lygybės ir nediskriminavimo principu.

III SKYRIUS

PRISITAIKYMO PRIE KLIMATO KAITOS VEIKLOS VALDYMAS

5 straipsnis. Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos politikos formavimas ir įgyvendinimas

1. Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos politiką formuoja, jos įgyvendinimą organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija.
2. Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos politiką įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
3. Hidrologinės, meteorologinės ir klimatologinės veiklos politiką, kaip sudėtinę prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos politikos dalį, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja Aplinkos ministerija, o įgyvendina Vyriausybės įgaliota institucija.
4. Prisitaikymo prie klimato kaitos veiklos politika formuojama ir įgyvendinama rengiant šiuos planavimo dokumentus:
  - 1) Lietuvos Respublikos Seimo tvirtinamą Nacionalinę klimato kaitos valdymo darbotvarkę (toliau – Darbotvarkė), kurioje nustatomi prisitaikymo prie klimato kaitos 10 metų trukmės trumpalaikiai, 20 metų vidutinės trukmės ir 30 metų trukmės ilgalaikiai tikslai ir uždaviniai;
  - 2) Vyriausybės tvirtinamą Nacionalinį prisitaikymo prie klimato kaitos planą (toliau – Planas) – Darbotvarkės įgyvendinimo planą prisitaikymo prie klimato kaitos daliai, kuriame planuojamos nacionalinės prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės. Šių priemonių įgyvendinimas detalizuojamas plėtros programų pažangos priemonių aprašuose ir kituose planavimo dokumentuose, vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimais.

6 straipsnis. Su klimato kaita susijusios rizikos nustatymas

1. Su klimato kaita susijusios rizikos nustatymo gaires, nacionalinės klimato kaitos rizikos analizės struktūrą ir parengtą nacionalinę klimato kaitos rizikos analizę tvirtina aplinkos ministras.
2. Aplinkos ministerija koordinuoja nacionalinės klimato kaitos rizikos analizės, rengimą ir atnaujinimą. Ministerijos ir (ar) joms pavaldžios institucijos dalyvauja Aplinkos ministerijai rengiant ir atnaujinant nacionalinę klimato kaitos rizikos analizę.
3. Nustatant prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus, uždavinius Darbotvarkėje ir priemones Plane ir kituose planavimo dokumentuose, vadovaujamosi nacionalinės klimato kaitos rizikos analizės rezultatais.
4. Nacionalinė klimato kaitos rizikos analizė tvirtinama kas 5 metus.

7 straipsnis. Aplinkos ministerijos kompetencija

Aplinkos ministerija:

- 1) rengia ir teikia Vyriausybei Darbotvarkės ir Plano projektus;
- 2) vykdo Darbotvarkės ir Plano įgyvendinimo stebėseną, siekdama įvertinti juose numatytų rezultatų ir rodiklių pasiekimą;
- 3) rengia nacionalinės klimato kaitos rizikos analizės, prisitaikymo prie klimato kaitos srities planavimo dokumentų, įskaitant ir savivaldybių planavimo dokumentus, rengimo gaires;
- 4) su klimatu susijusioms rizikoms valdyti rengia ir įgyvendina prisitaikymo prie klimato kaitos priemones aplinkos ministrui pavestose valdymo srityse;
- 5) atlieka kitas šio įstatymo ir teisės aktų, reglamentuojančių prisitaikymą prie klimato kaitos, priskirtas funkcijas.

8 straipsnis. Vyriausybės įgaliotos institucijos kompetencija

Vyriausybės įgaliota institucija:

- 1) atlieka nacionalinės hidrologijos ir meteorologijos tarnybos funkcijas, atitinkančias Pasaulinės meteorologijos organizacijos nustatytus reikalavimus ir standartus;
- 2) kuria nacionalinį hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų tinklą, nustato hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų vykdymo tvarką;
- 3) kaupia ir tvarko duomenis apie hidrologinių ir meteorologinių reiškinių sukeltus padarinius, žalą ir nuostolių dydį;
- 4) neatlygintinai teikia hidrologinius ir meteorologinius duomenis likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius, valdant gresiančias ar susidariusias ekstremaliąsias situacijas, įvykus ekstremaliosioms situacijoms ir šalinant įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų padarinius;
- 5) rengia ir teikia informaciją valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, taip pat visuomenei apie hidrologines, meteorologines ir klimatologines sąlygas, klimato kaitą, jų keliamas grėsmes Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikia prisitaikymo prie klimato kaitos rekomendacijas, atlieka tyrimus;
- 6) teikia specializuotas hidrologijos, meteorologijos ir klimatologijos paslaugas, kurių kainas ir jų nustatymo tvarką nustato aplinkos ministras;
- 7) vadovaudamasi Metrologijos ir Atitikties vertinimo įstatymais, teikia hidrologinės ir meteorologinės paskirties matavimo priemonių patikros ir kalibravimo paslaugas;
- 8) teikia metodinę pagalbą savivaldybių institucijoms ir įstaigoms rengiant ir įgyvendinant prisitaikymo prie klimato kaitos srities planavimo dokumentus;

9) atlieka kitas šio įstatymo ir teisės aktų, reglamentuojančių prisitaikymą prie klimato kaitos, priskirtas funkcijas.

9 straipsnis. Ministerijų kompetencija

1. Remdamosi nacionalinės klimato kaitos rizikos analizės rezultatais, ministerijos rengia prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės atitinkamam ministrui pavestose valdymo srityse ir teikia Aplinkos ministerijai. Priemonės įtraukiamos į Planą, aplinkos ministerijai įvertinus ir suderinus su rengėjais priemonių atitiktį ir pagrįstumą mažinti su klimato kaita susijusios rizikos tikimybę ir (ar) klimato kaitos padarinius, atitikimą įgyvendinti Darbotvarkėje nustatytus prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus ir uždavinius.

2. Ministerijos prireikus rengia prisitaikymo prie klimato kaitos srities planavimo dokumentus, skirtus atitinkamam ministrui pavestų valdymo sričių prisitaikymo prie klimato kaitos rizikoms valdyti, atsižvelgdamos į nacionalinėje klimato kaitos rizikos analizėje nustatytas rizikas arba atitinkamos valdymo srities poreikius.

10 straipsnis. Savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetencija

Savivaldybės institucijos ir įstaigos:

1) Vyriausybės įgaliotai institucijai teikia informaciją apie pavojingų, stichinių ir katastrofinių hidrologinių ar meteorologinių reiškinių sukeltus padarinius, padarytą žalą ir nuostolių dydį remdamosi informacija, renkama vadovaujantis Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme, jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka;

2) rengia savivaldybės prisitaikymo prie klimato kaitos srities planavimo dokumentus, kuriuose numatytos prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės taip pat įtraukiamos į Planą jo atnaujinimo metu.

IV SKYRIUS

HIDROLOGINIŲ, METEOROLOGINIŲ, KLIMATOLOGINIŲ DUOMENŲ NAUDOJIMAS

11 straipsnis. Nacionalinis hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų tinklas

1. Į nacionalinį hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų tinklą aplinkos ministro nustatyta tvarka įtraukiamos vandens matavimo stotys, meteorologijos stotys, meteorologiniai radarai, hidrologiniai įrenginiai ir meteorologiniai įrenginiai, valdomi valstybės, savivaldybių institucijų ir įstaigų, valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių (toliau kartu – valstybės ir savivaldybių subjektai), išskyrus Lietuvos kariuomenės valdomus meteorologinius įrenginius, atitinkantys Pasaulinės meteorologijos organizacijos reikalavimus hidrologiniams ir meteorologiniams stebėjimams ir matavimams vykdyti.

2. Nacionaliniame hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų tinkle surinkti hidrologiniai ir meteorologiniai duomenys:

- 1) saugomi Vyriausybės įgaliotos institucijos informacinėse sistemose;
- 2) yra atviri ir skelbiami Vyriausybės įgaliotos institucijos interneto svetainėje;
- 3) tvarkomi vadovaujantis aplinkos ministro tvirtinamais hidrologinės, meteorologinės ir klimatologinės veiklos nuostatais.

3. Valstybės ir savivaldybių subjektai, išskyrus Lietuvos kariuomenę, aplinkos ministro nustatyta tvarka Vyriausybės įgaliotą instituciją informuoja apie jų valdomus hidrologinius ir (ar)

meteorologinius įrenginius, neatlygintinai teikia jai šių įrenginių surinktus hidrologinius ir meteorologinius duomenis.

12 straipsnis. Hidrologinių ir meteorologinių reiškinių poveikio duomenys ir perspėjimai

1. Valstybės ir savivaldybių subjektai, išskyrus krašto apsaugos sistemos institucijas, kaip jos suprantamos pagal Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą, aplinkos ministro nustatyta tvarka renka ir neatlygintinai teikia Vyriausybės įgaliotai institucijai duomenis apie jų vykdomai veiklai ir gyventojams hidrologinių ar meteorologinių reiškinių sukeltus padarinius, padarytą žalą ir nuostolių dydį.

2. Perspėjimas apie stichinius, katastrofinius meteorologinius ir hidrologinius reiškinius vykdomas vadovaujantis *mutatis mutandis* Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, apie pavojingus meteorologinius ir hidrologinius reiškinius informuojama Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo nustatyta tvarka. Vyriausybės įgaliota institucija skelbia informaciją apie pavojingus, stichinius, katastrofinius meteorologinius ir hidrologinius reiškinius savo interneto svetainėje, užtikrindama, kad informacija visuomenei būtų pateikta prieinamais bendravimo būdais.

13 straipsnis. Hidrologiniai, meteorologiniai ir klimatologiniai duomenys

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, vykdydamos teisės aktais pavestas funkcijas, kurioms reikalingi hidrologiniai ir (ar) meteorologiniai duomenys, naudoja nacionalinio hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų tinklo duomenis, išskyrus atvejus, kai hidrologiniai ir (ar) meteorologiniai duomenys naudojami tik valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų vidaus reikmėms.

2. Valstybės, savivaldybių institucijos ir įstaigos, vykdydamos teisės aktais pavestas funkcijas, skirtas prisitaikyti prie klimato kaitos, naudoja Vyriausybės įgaliotos institucijos, Europos Sąjungos programos „Copernicus“ Klimato kaitos tarnybos, kitų Europos Sąjungos valstybių narių, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) valstybių narių ar Europos ekonominės erdvės valstybių narių nacionalinių hidrologijos ir meteorologijos tarnybos funkcijas atliekančių ar klimatologinę veiklą vykdančių institucijų parengtas klimato prognozes.

3. Vertinant klimato kaitą, naudojami duomenys iš vandens matavimo ir meteorologijos stočių, kurios nepertraukiamai veikia ilgiau kaip 60 metų. Hidrologiniai ar meteorologiniai stebėjimai ir (ar) matavimai, Vyriausybės įgaliotos institucijos atliekami ilgiau kaip 60 metų, turi būti vykdomi nekeičiant jų atlikimo vietas.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2027 m. sausio 1 d.

2. Aplinkos ministras ir Vyriausybės įgaliota institucija iki 2026 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Pirmoji nacionalinė klimato kaitos rizikos analizė turi būti patvirtina iki 2028 m. gruodžio 31 d. Savivaldybių institucijos ir įstaigos iki 2030 m. gruodžio 31 d. parengia ir patvirtina prisitaikymo prie klimato kaitos srities planavimo dokumentus.

4. Valstybės ir savivaldybių subjektai, išskyrus Lietuvos kariuomenę, iki 2027 m. gegužės 31 d. Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikia informaciją apie jų valdomus hidrologinius ir (ar) meteorologinius įrenginius, kad būtų galimybė juos įtraukti į nacionalinį hidrologinių ir meteorologinių stebėjimų tinklą.

15 straipsnis. Įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas

1. Aplinkos ministerija atlieka šiame įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą (toliau – *ex post* vertinimas).

2. Atliekant *ex post* vertinimą, turi būti įvertinta, ar vykdytos prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, ar savivaldybių institucijos ir įstaigos parengė ir patvirtino prisitaikymo prie klimato kaitos srities planavimo dokumentus, ar ministerijos ir (ar) joms pavaldžios institucijos ir įstaigos dalyvavo rengiant nacionalinę klimato kaitos rizikos analizę ir remdamosi ja nusistatė prisitaikymo prie klimato kaitos priemones, ar taip užtikrintas sisteminis ir nuoseklus su klimato kaita susijusios rizikos valdymas, kokią įtaką jis turėjo nacionaliniu ir savivaldybių lygiais prisitaikant prie klimato kaitos.

3. *Ex post* vertinimo laikotarpis – penkeri metai nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos.

4. *Ex post* vertinimas turi būti atliktas iki 2032 m. gegužės 31 dienos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas